

A LETELEPEDÉS SZABADSÁGA ÉS A SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁS SZABADSÁGA

A letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága garantálják a vállalkozások és a szakemberek EU-n belüli mobilitását. Nagy várakozások övezik a szolgáltatási irányelvet, mivel alapvető fontossággal bír a belső piac kiteljesítése szempontjából. A legújabb kutatások azt mutatják, hogy a Parlament által a szolgáltatások szabad mozgása területén elfogadott jogszabályokból fakadó előnyök értéke, ideértve a szakmai képesítéseket és a kiskereskedelmet is, évi 236 milliárd eurót tesz ki. Ezek az előnyök 2019 után évi 284 milliárd euróra fognak emelkedni.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 26. cikke (belső piac), 49–55. cikke (letelepedés) és 56–62. cikke (szolgáltatások).

CÉLKITŰZÉSEK

A valamely tagállamban jogszerű tevékenységet folytató önálló vállalkozó és szakember vagy az EUMSZ 54. cikke értelmében vett jogi személy i. stabil és folyamatos módon gazdasági tevékenységet folytathat egy másik tagállamban (a letelepedés szabadsága, az EUMSZ 49. cikke); vagy ii. ideiglenesen szolgáltatást kínálhat és nyújthat más tagállamokban, miközben származási országában marad (a szolgáltatásnyújtás szabadsága, az EUMSZ 56. cikke). Ez feltételezi az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés kizárását, valamint a szabadságjogok hatékony alkalmazása érdekében az azok gyakorlását megkönnyítő intézkedések elfogadását, ideértve a nemzeti hozzáférési szabályok harmonizálását vagy kölcsönös elismerését ([2.1.6.](#)).

EREDMÉNYEK

A. Liberalizáció a Szerződésben

1. Az „alapvető szabadságjogok”

A letelepedéshez való jog magában foglalja a tevékenységek önálló vállalkozóként történő megkezdéséhez és folytatásához, valamint vállalkozások alapításához és irányításához való jogot, stabil és folyamatos jellegű állandó tevékenység végzése céljából, az érintett tagállam joga által a saját állampolgáira előírt feltételekkel azonos feltételek mellett.

A szolgáltatásnyújtás szabadsága a rendszerint díjazás ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatásra vonatkozik, amennyiben az nem tartozik az áruk, a tőke és a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá. A „szolgáltatást” nyújtó személy a szolgáltatásnyújtás érdekében tevékenységét ideiglenesen a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban is folytathatja az ezen tagállam saját állampolgáira irányadó feltételek szerint.

2. Kivételek

Az EUMSZ értelmében a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága nem terjed ki a közhatalom gyakorlásához kapcsolódó tevékenységekre (az EUMSZ 51. cikke). Ezt a kizárást azonban megszorító értelmezés korlátozza: a kizárás csak azokra a konkrét tevékenységekre és feladatokra vonatkozhat, amelyek közhatalom gyakorlásával járnak. Továbbá egy szakmát teljes egészében csak akkor lehet kizárni, ha a tevékenység egésze a közhatalom gyakorlását szolgálja, vagy ha a közhatalom gyakorlását szolgáló rész a többitől elválaszthatatlan. A kivételek feljogosítják a tagállamokat a hadianyagok előállításának vagy kereskedelmének kizárására (az EUMSZ 346. cikke (1) bekezdésének b) pontja), valamint a közrend, közbiztonság vagy közegészségügy tekintetében a külföldi állampolgárokra vonatkozó jogszabályok megtartására (az EUMSZ 52. cikkének (1) bekezdése).

B. A szolgáltatási irányelv – a belső piac kiteljesítése felé

A szolgáltatási irányelv (a belső piaci szolgáltatásokról szóló [2006/123/EK irányelv](#)) megerősíti az EU-n belül a szolgáltatásnyújtás szabadságát. Végrehajtási határideje 2009. december 28. volt. Az irányelv kulcsfontosságú a belső piac kiteljesítése szempontjából, hiszen hatalmas előnyöket biztosíthat a fogyasztók és a kis- és középvállalkozások számára. A cél egy nyitott, egységes szolgáltatási piac létrehozása az EU-n belül, a fogyasztóknak nyújtott szolgáltatások minőségének biztosítása mellett. A szolgáltatási irányelv teljes körű végrehajtása 45%-kal növelheti a kereskedelmi szolgáltatások forgalmát és 25%-kal a közvetlen külföldi befektetéseket, ami a GDP 0,5–1,5%-os emelkedését eredményezheti^[1]. Az irányelv hozzájárul az adminisztratív és szabályozási egyszerűsítéshez és korszerűsítéshez. Ez nemcsak a meglévő jogszabályok átvilágítása és a vonatkozó jogszabályok elfogadása, illetve módosítása révén valósul meg, hanem hosszú távú projekteken keresztül is (egyablakos ügyintézési pontok felállítása és az igazgatási együttműködés biztosítása). Az irányelv végrehajtása több tagállamban jelentős késedelmet szenvedett az eredeti határidőhöz képest. Sikeres végrehajtásához folyamatos politikai elkötelezettségre és széles körű támogatásra van szükség európai, nemzeti, regionális és helyi szinten egyaránt.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament jelentős szerepet játszott az önálló vállalkozók tevékenységeinek liberalizálása terén. Biztosította azon (például a közhatalom gyakorlásához kapcsolódó) tevékenységek szigorú elhatárolását, amelyeket a belföldi állampolgárok számára fenn lehet tartani. Érdemes megemlíteni azt a keresetet is, amelyet

[1]Az „Európa 2020” című bizottsági közlemény

a Parlament nyújtott be a Bírósághoz a Tanács közlekedéspolitika tekintetében elkövetett mulasztása miatt. Ez az 1983 januárjában benyújtott kereset a Bíróság olyan ítéletével végződött ([a 13/83. sz. ügyben 1985. május 22-én hozott ítélet](#)), amely elmarasztalta a Tanácsot a nemzetközi szállítási szolgáltatások szabad nyújtása biztosításának, valamint azon feltételek megállapításának elmulasztásáért, amelyek mellett a nem honos fuvarozók egy tagállamban szállítási szolgáltatásokat végezhetnek. Ez ellentétes volt a Szerződésben foglalt rendelkezésekkel. A Tanács tehát köteles volt elfogadni a szükséges jogszabályt. Az Európai Parlament jelentősebb szerephez jutott, miután a Maastrichti Szerződésben előírt együttdöntési eljárást, jelenleg pedig az annak helyébe lépő rendes jogalkotási eljárást a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának legtöbb vonatkozására is kiterjesztették.

A Parlament ezenkívül kulcsfontosságú szerepet játszott a szolgáltatási irányelv elfogadásában, és végrehajtását szoros figyelemmel kíséri. Nyomást gyakorol továbbá a tagállamokra az irányelvben előírt kötelezettségek betartása és az irányelv megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében. A Parlament 2011. február 15-én [állásfoglalást fogadott el a szolgáltatási irányelv végrehajtásáról](#)^[2], 2011. október 25-én pedig [a szolgáltatási irányelv kölcsönös értékelési folyamatáról](#)^[3]. A szolgáltatásokról szóló irányelv végrehajtásáról szóló, 2012. június 8-i bizottsági közlemény nyomán a Parlament Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottsága (IMCO) jelentést készített „A szolgáltatások belső piacáról: jelenlegi helyzet és következő lépések” címmel, amelyet a plenáris ülés 2013. szeptember 11-én fogadott el^[4].

A Parlament 2013. február 7-én elfogadott egy, a Bizottsághoz intézett ajánlásokkal ellátott, az egységes piac irányításáról szóló állásfoglalást^[5] is, amelyben rámutatott a szolgáltatási ágazat mint kulcsfontosságú növekedési terület jelentőségére, a szolgáltatásnyújtás szabadságának alapvető jellegére, valamint a szolgáltatási irányelv teljes körű végrehajtásának előnyeire.

A Parlament kiemelt kérdésként kezelte a távközlési szolgáltatásokra vonatkozó olyan jogalkotási javaslatokat, mint a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról szóló rendelet ([910/2014/EU rendelet](#)), valamint az elektronikus hírközlés egységes európai piacáról és a „behálózott kontinens” megteremtéséhez szükséges intézkedések meghatározásáról szóló rendelet. A Bizottság javaslata (COM(2013) 0627) el is vezetett a nyílt internet-hozzáférés megteremtéséhez szükséges intézkedések meghozataláról (továbbá az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK irányelv módosításáról) szóló, 2015. november 25-i ([EU\) 2015/2120 rendelet](#) elfogadásához. A javaslat ezenkívül az Unión belüli nyilvános mobilhírközlő hálózatok közötti barangolásról (roaming) szóló, 2012. június 13-i [531/2012/EU rendelet](#) elfogadását is eredményezte. A Parlament foglalkozik az alapvető banki szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint a fogyasztói hitelek és jelzáloghitelek ([2014/17/EU](#)

[2][2006/123/EK irányelv](#)

[3][HL C 131. E, 2013.5.8., 46. o.](#)

[4][HL C 93., 2016.3.9., 84. o.](#)

[5][HL C 24., 2016.1.22., 75. o.](#)

[irányelv](#)) területét érintő pénzügyi szolgáltatások^[6], illetve az utazási csomagok és az igény szerint összeállított utazási formák^[7] kérdésével. A [jelzáloghitel-irányelv \(2014/17/EU\)](#) növeli a fogyasztók védelmét azáltal, hogy olyan szabályozási minimumkövetelményeket érvényesít, amelyeket a tagállamoknak teljesíteniük kell a lakóingatlanokra hitelmegállapodásokat kötő személyek védelme céljából, és biztosítja a fogyasztók tájékoztatását, valamint azt, hogy pénzügyileg képesek legyenek jelzáloghitelek fizetésére. Továbbá a [jobban szabályozott és átlátható pénzügyi piacokról szóló irányelv \(2014/65/EU\)](#) célja az egész EU-ra kiterjedő pénzügyi piacok szabályozásának és átláthatóságának biztosítása. A Parlament emellett részt vesz innovatív szolgáltatásokról – például az életmentő fedélzeti e-segélyhívóról^[8] – szóló jogszabályok kialakításában, továbbá az [egyetemes szolgáltatási irányelv](#) és a 112-es segélyhívó szám^[9] végrehajtásának ellenőrzésében. 2015. április 28-án a Parlament megszavazta az e-segélyhívó technológia kötelezővé tételét minden új gépjárműben 2018. április után.

A legújabb kutatások azt mutatják, hogy a Parlament által a szolgáltatások szabad mozgása területén elfogadott jogszabályokból fakadó előnyök értéke, ideértve a szakmai képezéseket és a kiskereskedelmet is, évi 236 milliárd eurót tesz ki. Ezek az előnyök 2019 után évi 284 milliárd euróra fognak emelkedni a szolgáltatási irányelv által szabályozott területen, évi 80 milliárd euróra a szakmai szolgáltatások területén és évi 20 milliárd euróra a közbeszerzésekhez kapcsolódó szolgáltatások területén^[10].

Részletesebb tájékoztatásért lásd az IMCO bizottság számára készített, [EU Mapping: Overview of IMCO-related legislation](#) („Uniós felmérés: az IMCO bizottság hatáskörébe tartozó jogszabályok áttekintése”) című tanulmányt.

Mariusz Maciejewski / Christina Ratcliff / Andreea Dobrita
04/2019

[6] [HL C 349. E, 2013.11.29., 74. o.](#)

[7] [HL C 378., 2017.11.9., 610. o.](#)

[8] [HL C 285., 2017.8.29., 568. o.](#)

[9] [HL C 33. E, 2013.2.5., 1. o.](#)

[10] A Contribution to Growth: The Single Market for Services. Delivering economic benefits for citizens and businesses („Hozzájárulás a növekedéshez: a szolgáltatások egységes piaca. Gazdasági előnyök biztosítása a polgárok és az üzleti vállalkozások számára”) című tanulmány (2019), melyet az A. Tematikus Főosztály készített az IMCO bizottság megbízásából.

